

Hieronder staat een tekst over haiku's uit het boek van J.van Tooren: **Haiku – een jonge maan.**

Het sleutelbegrip hier (bij haiku's) is *fūga*: het ontdekken van de onveranderlijkheid der eeuwigheid in de tijdelijke veranderingen. (pag.7)

De *haiku*-dichter weet met een minimum aan woorden een maximum aan belevenis op te roepen. (pag. 8)

Wanneer men de haiku doorgrondt - - leert men de natuur en ook het alledaagse leven te aanvaarden zoals ze zijn – de waarheid en het wezen ervan te schouwen. (pag. 8)

Haiku is natuurpoëzie. Het landschap wordt verbeeld, of bloemen, dieren en dingen om de mens heen, en de mens als deel van dit alles. De dichter staat niet vóór zijn vers als explicateur, het liefst is hij er helemaal niet bij; zelfexpressie is voor hem onbelangrijk. (pag. 17)

De dingen spreken, zegt Goethe, en niet de betekenis achter de dingen. (pag. 17)

Haiku geeft de visie van de kunstenaar weer op de dingen, op dat ene moment dat zij, in hun zó bij elkaar zijn, plotseling vol betekenis worden en een stemming oproepen, die tijd en plaats te boven gaan. (pag. 19)

De kunst van dat, wat er niet is – zo wordt haikupoëzie genoemd, evenals de Zenschilderkunst in Chinese inkt. (pag. 21)

Zó belangrijk is de lege ruimte, dat van de weinige woorden van een haiku soms nog het merendeel gebruikt wordt om iets aan te duiden dat er niet is; of een stilte. Maar evenzeer behoren lichtheid, onnadrukkelijkheid, scherts tot het wezen van de haiku. (pag. 21)

Hier komen we tot het laatste kenmerk van de haiku: het seizoen-woord. Om zich het moment van waarneming levendig te kunnen voorstellen, is het nodig dat men het jaargetijde kent, waarin het gezien wordt. (pag. 21)

De vorm van vijf-zeven-vijf lettergrepen, die op een golf lijkt die aankomt, uitvloeit en weer terugwijkt; behoort naar mijn gevoel zó tot het wezen van de haiku dat het mij niet mogelijk was ervan af te wijken. (pag. 23)

Shintō is Goddelijke Weg, die leidt tot de bewustwording van die eigen volmaakte natuur. Het kent geen moraal – want de Weg der Goden is van nature aan ieder bekend - evenmin als dogma's; alleen oprechtheid, makoto, is de goden lief. Er is daarom geen echte afstand tussen de goden enerzijds en mensen, bomen en dingen anderzijds; geen spanning tussen geest en stof; maar ook geen ondraaglijke wroeging of angst. (pag. 33)

Want haiku is waarnemen, zien en horen; alleen de waarneming zelf waardoor de dichter wordt getroffen, wordt in zijn saillante elementen door het gedicht overgedragen. (pag. 150)